Fil-Qorti Ċivili, Prim'Awla (Malta)
(Sede Kostituzzjonali)

Onor. Imħallef Dr. Doreen Clarke LL.D

Rikors Numru 502/2023/1DC

Apap Tobacco Limited (C77039) u Frankie Apap

vs

L-Avukat ta' l-Istat u Il-Kummissarju tat-Taxxi u Dwana

Illum, 14 ta' Diċembru 2023

Il-Qorti

Rat ir-rikors taż-żewġ atturi[1] preżentat fil-25 ta' Ottubru 2023[2], permezz ta' liema u għar-raġunijiet hemm premessi, l-atturi talbu lil din il-Qorti:

> *tordna l-ħruġ ta' ordni ad interim fis-sens illi l-esponent m'għandux ikompli jħallas il-multa hawn fuq imsemmija sakemm ma jkunx hemm deċiżjoni finali u dan taħt dawk il-provvedimenti li jidhrilha xierqa u opportuni.*

Rat id-degriet tagħha mgħoti nhar is-26 ta' Ottubru 2023[3] permezz ta' liema ordnat in-notifika tar-rikors odjern lill-konvenuti u tagħthom ġimgħa żmien għar-risposta, u appuntat ir-rikors għas-smigħ għal nhar it-30 ta' Novembru 2023.

---

[1] Ai fini ta' dan il-provediment imsejħa "ir-rikorrenti".
[2] Ai fini ta' dan il-provediment imsejjaħ "ir-rikors odjern"; ir-rikors qiegħed a fol 16.
[3] A fol 20.

Rat ir-risposta tal-konvenuti[4] preżentata fit-8 ta' Novembru 2023[5], permezz ta' liema u għar-raġunijiet hemm premessi opponew it-talba ta'l-atturi.

Semgħet is-sottomissjonijiet tal-partijiet.

Rat l-atti proċesswali.

Ikkunsidrat

Illi jibda biex jingħad li fil-5 ta' Ottubru 2023 ir-rikorrenti preżentaw rikors kostituzzjonali[6] permezz ta' liema in suċċint, fil-waqt li jirreferu għal sentenza mgħotija mill-Qorti ta'l-Appell Kriminali fil-konfront tar-rikorrent Frankie Apap u b'liema sentenza r-rikorrent Frankie Apap instab ħati tar-reati hemm indikati, jallegaw li l-piena erogata mhiex ibbażata fuq il-liġi u dan għaliex il-Qorti Kriminali applikat piena applikabbli għal reati differenti minn dawk li tagħhom instab ħati Apap. Ir-rikorrenti qed jallegaw li l-impożizzjoni ta' din il-piena tilledi d-dritt fundamenti tar-rikorrenti Apap[7].

Illi l-piena erogata fil-konfront tar-rikorrenti Apap kienet xahar priġunerija sospiżi għal sena u multa ta' €4,350 li terz minna għandu jitqies bħala dejn ċivili addebitat u pagabbli lill-Kummissarju tat-Taxxa u Dwana. Jidher li din il-multa tista' titħallas ratealment.

Illi permezz tar-rikors odjern iż-żewġ rikorrenti qed jitolbu miżura provizorja fis-sens li, sakemm jiġi deċiż ir-rikors promotur, ir-rikorrent Frankie Apap ma jkomplix iħallas il-multa.

Ikkunsidrat

Illi jibda biex jingħad li t-talba odjerna qed issir miż-żewġ atturi fil-kawża kostituzzjonali: cioe kemm minn Frankie Apap kif ukoll mis-soċjeta Apap Tobacco Limited. Kif ġustament irrilevaw l-intimati fir-risposta tagħhom is-soċjeta Apap Tobacco Limited m'għandhiex l-interess ġuridiku meħtieġ biex tagħmel it-talba odjerna. Dan għaliex il-proċeduri penali fuq imsemmija ittiehdu fil-konfront tar-rikorrent Frankie Apap biss, u l-piena ġiet erogata fil-konfront tiegħu u mhux tas-soċjeta Apap Tobacco Limited.

---

[4] Ai fini ta' dan ir-rikors imsejħa "l-intimati".
[5] A fol 25.
[6] Ai fini ta' dan il-provediment imsejjaħ "ir-ikors promotur".
[7] Fir-rikors promotur hemm lanjanzi oħra relatati mas-sospensjoni tal-liċenzja mgħotija lis-soċjeta rikorrenti u ma'l-avviż ta qbid mahruġ mid-Direttur Ġenerali (Dwana).

Ikkunsidrat

Illi huwa ben stabbilit fil-ġurisprudenza x'kriterji għandhom jiġu sodisfatti biex jiġi ġustifikat ordni proviżorju. A skans ta' ripetizzjoni l-Qorti ser tagħmel referenza ampja għal dak li ntqal fis-sentenza mgħotija fis-26 ta' Novembru 2020 minn din il-Qorti kif diversament presjeduta fil-kawża *Yorgen Fenech vs l-Avukat ta'l-Istat*[8] meta l-Qorti għaddiet in rassenja l-ġurisprudenza l-aktar prevalenti in tema:

> *Dan kollu premess, il-Qorti ikkunsidrat illi Karen Reid, fil-ktieb "A Practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights" (pagna 20) issostni:*
>
> *"As a general practice, measures (riferibbilment ghal interim relief) are applied only where there is an apparent real and imminent risk of irreparable harm to life and limb ... While the procedure has been invoked in respect of other types of cases e.g. adoption of children, which may be arguably be of an irreparable nature, r.39 (riferribbilment ghar-Rule 39 tar-Rules of Court tal-ECHR) has not been applied save in a few exceptional cases."*
>
> *Ikkunsidrat illi l-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem fil-"Factsheet" mahruga minnha dwar "Interim Measures" tqis dan ix-xorta ta' rimedju bhala eccezzjonali u tiddeskrivi hekk:*
>
> *"**Interim measures are urgent measures which, according to the Court's well-established practice, apply only where there is an imminent risk of irreparable harm. Such measures are decided in connection with proceedings before the Court without prejudging any subsequent decisions on the admissibility or merits of the case in question.**[9] In the majority of cases, the applicant requests the suspension of an expulsion or an extradition. The Court grants such requests for an interim measure only on an exceptional basis, when the applicant would otherwise face a real risk of serious and irreversible harm ... In practice, interim measures are applied only in a limited number of areas and most concern expulsion and extradition. They usually consist in a suspension of the applicant's expulsion or extradition for as long as the 3 application is being examined. The most typical cases are those where, if the expulsion or extradition takes place, the applicants would fear for their lives (thus engaging Article 2 of the Convention) or would face illtreatment prohibited by Article 3 (prohibition of torture or inhuman or degrading treatment).*

---

[8] Rikors numru 270/2020.

[9] Is-sottolinear huwa ta' din il-Qorti.

More exceptionally, such measures may be indicated in response to certain requests Page 4 of 8 concerning the right to a fair hearing (Article 6 § 1) and the right to respect for private and family life (Article 8).”

Kif osservat il-Qorti diversament presjeduta fil-kawża Rosette Thake et vs Prim Ministru et (Atti tar-rikors 50/16/1 JRM):

“biex jista’ jingħata rimedju provviżorju, jeħtieg li min jitolbu juri li hemm kaz prima faċie ta’ ksur ta’ jedd fundamentali u li n-nuqqas tal-għoti tal-miżura provviżorja serja ġġib ħsara li ma titreġġax lura fil-każ tiegħu. “Minħabba f’hekk, l-għoti ta’ provvediment provviżorju f’kawża ta’ allegat ksur ta’ jedd fundamentali jitlob li jintwerew ċirkostanzi eċċezzjonali li jagħmluh meħtieġ” ara Daniel Alexnader Holmes vs Avukat Generali et – digriet P.A. kostit. AE 16.04.2014

Illi fil-kawża Emmanuel Camilleri v Spettur Louise Calleja et (PA (Kost), din il-Qorti kif diversament presjeduta enunċjat il-prinċipji legali u dottrinali li ggwidaw il-Qrati tagħna fil-materja ta' interim relief:-

“Illi s-setgħat mogħtijin mil-liġi lil din il-Qorti f’kawżi ta’ għamla Kostituzzjonali mhumiex imfissrin b’mod eżawrjenti f’xi dispożizzjoni partikolari, u r-rimedji li hija tista’ tintalab tagħti huma mħollijin fid-diskrezzjoni tagħha fl-aħjar interess tal-ġustizzja u biex tagħmel ħaqq fejn meħtieġ;

Illi hija għandha s-setgħa tirregola l-proċedura tagħha u li tagħti dawk il-provvedimenti, kemm definittivi u kif ukoll interlokutorji, li tinqala’ l-ħtieġa tagħhom waqt kull smigħ, sabiex jiggarantixxu li t-trattazzjoni tal-kwestjoni li tkun tressqet quddiemha bl-ebda mod ma tkun suġġetta għallpressjonijiet indebiti jew ħsara irriversibbli għal xi waħda mill-partijiet;

Illi l-miżuri provviżorji huma maħsuba biex iżommu milli ssir ħsara li ma tissewwiex lil vittma ta’ ksur ta’ jedd fundamentali b’tali mod li ma jsir xejn li jista’ jxejjen jew inaqqas mill-awtorita’ u l-effikaċja tas-sentenza li tingħata dwar l-istess ilment. F’dan ir-rigward, biex jista’ jingħata rimedju provviżorju, jeħtieġ li min jitolbu juri li hemm każ 'prima facie' ta’ ksur ta’ jedd fundamentali u li n-nuqqas talgħoti tal-miżura provviżorja sejra ġġib ħsara li ma titreġġax lura fil-każ tiegħu. Għalhekk, m’huwiex biżżejjed li wieħed joqgħod biss fuq xi sitwazzjoni ipotetika jew li mhix ċerta li sseħħ. Minħabba f’hekk, l-għoti ta’ provvediment provviżorju f’kawża ta’ allegat ksur ta’ jedd

fundamentali jitlob li jintwerew ċirkostanzi eċċezzjonali li jagħmluh meħtieġ;

Illi fuq kollox, l-għoti tar-rimedju interlokutorju jew provviżorju ma għandu qatt jintalab jew jingħata b'mod li jippreġudika l-mixi nnifsu tal-proċedura li fiha jintalab u bl-ebda mod ma għandu jintuża biex jorbot idejn il-Qorti li tagħtih dwar il-mod kif fl-aħħar mill-aħħar tagħti s-sentenza tagħha jew kif tikkunsidra bis-serenita' jew l-indipendenza meħtieġa l-provi u l-argumenti li l-partijiet iressqu quddiemha. Illi għalkemm huwa minnu, kif jallegaw l-intimati, li l-għoti tal-provvediment provviżorju quddiem il-Qorti ta' Strasburgu taħt ir-regolament 39 tar-Regoli tal-Proċedura ta' dik il-Qorti jkun bosta drabi marbut ma' ksur ta' jedd taħt l-artikolu 2 jew l-artikolu 3 tal-Konvenzjoni, ma hemm l-ebda dispożizzjoni li tillimita l-għoti ta' provvediment bħal dak biss għall-imsemmija żewġ artikoli. Kemm hu hekk, kien hemm każijiet fejn l-għoti ta' provvediment ingħata wkoll waqt proċeduri li kienu jirrigwardaw ukoll ilment ta' ksur tal-artikolu 6 tal-istess Konvenzjoni."

Kif ritenut in materja mill-awturi van Dijk, van Hoof, van Rijn u Zwaak:

"... it is only in cases of extreme urgency that interim measures are indicated: the facts must prima facie point to a violation of the Convention, and the omission to take the proposed measures must result or threaten to result in irreparable injury to certain vital interests of the parties or the progress of the examination. ... such would be the case, for instance, if an expulsion threatens to constitute a violation of article 3 of the Convention, in view of a serious risk that the person concerned will be exposed to torture or inhuman treatment or punishment. In that case a stay of expulsion may be requested until the Court has had the opportunity to investigate the case. However, it will do so only if there is a high degree of probability that a violation of article 3 is likely to occur. This requires that the applicant states his case in a convincing manner and possibly also presents some evidence showing the danger to life or limb to which he may be subjected if expelled or extradited to a particular country. It is not sufficient for the applicant to provide information about the danger or uncertain situation in the country of destination and/or his being an opponent of the ruling Government."

Illi il-Qorti Kostituzzjonali irriteniet hekk fil-kaz Angelo Frank Paul Spiteri v L-Avukat Generali (9 ta' Jannar 2017):

> *"Fl-ewwel lok jiġi ribadit minn din il-Qorti li f'materja tal-hekk imsejjħa interim measures huwa car l-insenjament ta' din il-Qorti li tali miżuri għandhom jittieħdu biss f'każijiet ta' urġenza u saħansitra f'każijiet ta' "urġenza estrema" fejn in-nuqqas ta' teħid ta' tali miżuri jirriżulta, jew jażżarda li jirriżulta, fi ħsara irreparabbli għall-interessi vitali tal-parti konċernata jew għall-perkors tal-eżami li l-Qorti jkun jeħtiġilha tagħmel. Din il-Qorti rriteniet ukoll li miżuri ad interim huma indikati f'każijiet eċċezzjonali. [Q. Kost. 7 2 Theory and Practice of the European Convention on Human Rights (Raba` Edizzjoni – 2006) Page 7 of 8 Federation of Estate Agents v. Direttur Generali [Kompetizzjoni, deciza 25 ta' Settembru, 2014)."*

Illi mill-ġurisprudenza hawn miġbura jirriżulta indubbjament li biex tingħata miżura proviżorja irid jintwera li hemm każ *prima facie* ta' ksur ta' drittijiet fundamentali u li n-nuqqas tal-għoti tal-miżura proviżorja sejjer iwassal għal riskju imminenti ta' ħsara irreparabbli lir-rikorrenti Frankie Apap.

Illi fil-każ in eżami, indipendentement minn jekk ir-rikorrenti urewx li prima facie hemm każ ta' ksur ta' dirittijiet funadmentali, it-talba għal miżura proviżorja żgur għandha tfalli. Dan għaliex, kif ammess mill-istess rikorrenti waqt is-sottomissjonijiet tagħhom, il-ħlas tal-multa imposta żgur mhux ser tirrekalhom ħsara irreparabbli. Dan qed jingħad mhux biss tenut kont ta'l-ammont tal-multa imposta imma fuq kollox għaliex anke jekk jiġi pruvat li gew leżi d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti u l-Qorti tasal biex tilqa t-talba għat-tħassir ta' dik il-parti tas-sentenza li sabet lil Franknie Apap hati u imponiet il-multa imsemmija, kull ħlas li jkun ġja sar faċilment jista' jiġi rifuż lir-rikorrenti.

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tiċhad it-talba ta'l-atturi dedotta fir-rikors tal-25 ta' Ottubru 2023 għall-ghoti ta' miżura prviżorja. Spejjez relatat ma' dan ir-rikors a karigu tar-rikorrenti.

DR. DOREEN CLARKE
IMĦALLEF

MARVIC PSAILA
REĠISTRATUR